

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Lancicii E Societate Iesv Opvscvlorvm Spiritvalivm
Tomvs ...**

Łęczycki, Mikołaj

Antverpiae, 1650

De frequenti colloquio cum Patre spirituali. Cap. VIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78809](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78809)

ad eò graues esse videntur, vt nisi scirem hominibus Religiosis, satis esse hos indicasse, pluribus vnumquemque ad eos auertendos adhortari contenderem.

CAPVT OCTAVVM.

Commendat frequens colloquium cum Patre Spirituali.

98. **Q**uando, summopere necessarium est studiorum tempore, ad conseruandum & augendum spiritum, frequenter alloqui Patrem Spiritualem, cuiusque monitis parere. Magnum solatium est huius vite, inquit S. Bernardus, vt habeas cui pectus tuum aperias. Nec tantum solatium est, sed etiam beneficium: quia hac ratione morbos tuos spirituales curabis, vel saltem eorum leuamen acquires, ex colloquio cum tuo Patre Spirituali, cum ei illos deteges. Omnia vitia, inquit Seneca, in aperto leuora sunt: morbi quoque tunc ad sanitatem inclinant, cum ex abdito erumpunt, ac vim suam proferunt. Et auaritia itaque, & ambitionem, & cetera mala mentis humane, tunc permiosissima scias esse, cum simulata sanitate subsidunt. Quocirca S. Iohannes Climacus, proponens scalam, per quam ad caelum, & ad perfectionis apicem peruenitur, in primo scale sue gradu, commendat recursum omnino necessarium, ad Patrem Spiritualem: Quicumque, inquit, ex Aegypto egredi, Pharaonemque cupimus effugere, prorsus Moysen aliquo, ad Deum, ac post Deum Mediatore nobis opus est, qui pro nobis medius inter actionem & contemplationem stans, manus extendat ad Deum, vt hoc Duce directi, traiciamus mare, atque Amalech vitiorum Principem fugemus. Seducti igitur sunt, qui sibi ipsis confidentes, nullo sibi duce opus esse arbitrati sunt. Et illi quidem qui ex Aegypto egressi sunt, Moysen, qui verò ex Sodomis fugerunt, Angelum Dei habuere ducem. Atque hi quidem, qui ex Aegypto profecti sunt, eos significat qui animarum suarum morbos per medicorum curam & diligentiam sanare cupiunt. Qui verò ex Sodomis fugere, illos designant, qui miseri immunditiam corporis exuere, vix omnibus desiderant. Quocirca Angelis etiam, videlicet equali (vt ita dixerim) adiutore hoc opus habent. Et gr. 4. col. 1. eum qui se non regit, sed Patris Spirituales regimini committit, ad ea quae honesta sunt & spiritualia ac Diuina Maiestatis oculis gratissima, ferè ante venturum, quam vel ceperit. Et alibi: Qui sine Patris auxilio contra spiritum nequam pugnare nititur, ab illo occiditur. Hunc S. Basilius recursum ad Patrem Spiritualem sic suadet: Si qui se alicui artium istarum illiberalium ac mechanicarum dederit, quae ad transmittendam vitam hanc vitales sunt, artifices suo quacunque ratione parendum putat, neque vllam in re praeceptis illius aduersatur, nec verò ab illo vel ad minimum tempus digreditur, sed assidue vsque in oculis Magistri est, cibumque, ac potum & reliquum victum omnem equo animo, vt ille praescripserit admittit, multò certè credibili-

lius est, qui se ad pietatis religionisque doctrinam percipiendam contraherunt, eos, qui semel sunt persuasi, huiusmodi posse se ab Antistite suo scientiam accipere, fore, vt omnibus illi in rebus libentissimè obsequantur, summeque ac diligentissimè obtemperent, neque ab eo, eorumque sibi imperentur, rationem reposcant, potiusque vt imperatum opus perficiant, extra tamen si quod erit huiusmodi quae ad salutem pertinent ignoretur. Quod enim huiusmodi est, id eam quae par est modestia ac reuerentia adhibitis, interrogare & doceri licebit. Idem meritò, talium rerum cum Spiritualibus medicis silentium, Heliodorus Episcopus appellat morborum alimentum. Nam, vt ait S. Gregorius Papa, Si regit infirmus vulnera, quorsum illi à medico adhibetur disciplina? Nonne si celare vulnus ceperit, latius extensum, introrsum putrescit? Idem, vt dicebat Abbas Poëmen in Vitis PP. laudatus, In nullo sic gaudet inimicus, quomodo in illo, qui non vult cogitationes suas manifestare. Sane S. Antonius Abbas, teste S. Athanasio in eius vita, dicebat; magnam esse ad virtutem viam, si singuli vel obseruarent quod gererent, vel vniuersas mentium cogitationes Fratibus referrent. Non enim posse aliquem peccare, cum relaturus esset ad alium quacunque peccasset & subiret pudorem, in publicum turpia proferendi &c. multò autem magis si peccata nostra, fideliter describentes, dingeramus in ordinem. Et quomodo peccantes confunduntur ad praesentiam ceterorum, ita & nos erubescemus ad litteras, si hac agamus. Si ergo sola manifestatio peccatorum coram aequalibus facta, iudicio S. Antonij, periculosissimi animarum Medici & Magistri, magna est ad virtutem via, multò maior erit & vtilior, dum res nostras omnes aperimus illi, qui nobis à Deo datus est, medicus animarum nostrarum. Hoc enim nomine Patrem Spiritualem appellant, Sancti Nazianzenus, Augustinus, Climacus, Bernardus, Bonauentura, Xauerius, & antiquissimi Doctores Clemens Alexandrinus, & Origenes. Cum talibus enim loquendo, vt expertus praclarè pauculis verbis expressit S. Bernardus in tractatu de Passione, Sape à nostris, Domino cooperante, dubietatibus expeditur. Et, vt idem ait serm. 2. Dominica in ramis palmarum, Ipsi sunt, qui viam parant Domino ad corda vestra, qui vos regunt, & dirigunt gressus vestros in viam pacis. Et infra, qui solliciti sunt circa peccata & tentationes aliorum. Deinde ad hoc quoque necessaria est Patris Spirituales allocutio, quia, vt scribit S. Chrysostomus, Plurimi cum eisdem morborum incommodis, non eisdem tamen indigent medicamentis, sed alia quidem istis, alia illis apponuntur. Horum autem cognitio à Spirituali Medico petenda est. Meritò ergo S. Iohannes Climacus ait: Beatus qui voluntatem suam ad finem vsque mortificauit, sui que, ipsius curam omnem atque diligentiam Spirituali Magistro permittit. Nam ad Crucifixi dexteram constituetur. Hac vita, inquit B. Laurentius Iustinianus, ignorantiae, erroris, & laboris anxietate reserta est, proinde qui in illa peregrinantur, vt ad veram perueniant Ierusalem, quae est in calis, Ma-

1.4. Æthiopic. In Psal. 2. ponit.

Ruff. 1.3. num. 177. cap. 18.

Cl. gr. 1. & 4. Naz. or. 1. & 26. Aug. 1. h. h. 10. h. 12. Ber. 1. de vitâ foliæ. Bon. de 6. alis. c. 1. Naz. 1. 2. ep. 4. Cl. 1. 7. Strom. Or. h. 1. 12. Pl. 37. c. 27. fin. lib. 1. de prou. col. 13.

gr. 4. col. 10.

De cast. con. c. 2. col. 3.

ter vtrique Electorum omnium, adiutorio indigent lucis, ducis, & mercedis: Lucis, ne per ignorantiam cadat: Ducis, ne per vitiorum deuia errent: Mercedis, ne laboribus lassati deficiant: Hoc exigit vitæ istius conditio. Vt enim scripsit Seneca, Inter cetera mortalitatis incommoda & hæc est, caligo mentium, nec tantum necessitas errandi, sed errorum amor. Ne ergo decipiamur, Doctore & Duce in hac plenâ labyrinthis viâ opus habemus. Nec putandum est, in moribus sufficere solam conuersationem cû Fratribus verè Spiritualibus, quia, vt expertus

l. 2. de ira. cap. 9.

l. de Obe. cap. 20.

lib. 3. vit. PP. n. 9.

benè obseruauit B. Laurentius Iustinianus, Facillimè labitur, & difficulter informatur Adolescentis animus, qui huc illuc, discurrrens, diuersa cum Fratribus profert eloquia, & varia percipit documenta virtutum: quippe cùm multisarij sint humani cordis affectus, naturæ hominum disformes, dispersæ, inentiones, quamobrem ab vno tantum incipiens, est erudiendus Magistro. Et, vt dixit expertus ille Sanctus Senex apud Ruffinum, Nil ita allidit virtutem demonum, quomodo si quis secreta immundarum cogitationum reuelauerit Sanctis ac Beatissimis Patribus. Noui ego in Connictu Romano, quendam nobilissimum Adolescentem pridem mortuum, qui quoties ab impuro spiritu fædis impetebatur cogitationibus & motibus, quàm primùm suo eas Confessario aperiebat, statim omnis abcedebat tentatio. Cùm verò Confessarium alloqui non posset, eius lætuli simplici contactu, statim liberabatur à fædis moribus; noctu verò nomen proferendo Confessarij, hanc ipsam mentis & corporis puram tranquillitatem repente consequebatur: quod ipsemet postea mihi narrauit Anno 1606. ingressus nostram Societatem. In hoc autem colloquio spiritali hæc ei manifestanda sunt, ad propriam personam spectantia, vt remedium vel solatium capiatur.

Primò, Successus rerum spiritualium & conuersationis cum aliis. Quis fructus Meditationis, Examinis particularis, lectionis spiritualis, Communionis, & similibus, & colloquiorum ac recreationum cum aliis.

Secundò, Molestiæ queuis, scilicet scrupuli, vel tentationis molestæ vel frequentes, & difficultates internæ, vel externæ si quæ accidunt, vel sunt illatæ ab aliquo domestico, vel externo & in vitâ spiritali perturbant, aut retardant.

Tertiò, Pœnitentiæ, seu carnis afflictiones secretæ, per cilicia, vel disciplinas, vel humi aut in nudis asseribus cubationes, & his similia: quæ nullo modo sine Superioris vel Patris Spiritualis scitu & consensu adhibenda sunt, quia, vt ait S. Bernardus, Hæc licentiòs fieri debent: quia quod sine licentiâ fit, vane gloriæ deputabitur, non mercedis. Sæpè etiam indiscreta carnis maceratio, non vitia carnis, ob quæ adhibenda est, sed ipsam carnem, vt benè monet S. Gregorius Papa, occidit: & sæpè dum in illo hostem insequimur, etiam ciuem, què diligimus, trucidamus: & sæpè, dum quasi conciuu parcinus, ad prælium, hostem nutritus. Ideò ne talia

f. 3. de S. Aqd.

l. 30. mor. cap. 14.

contingant Patris Spiritualis vel Superioris, benè à nobis informati, consensus debet accedere.

Quartò, Dubia quæ occurrunt ad resolutionem, & maiorem rerum spiritalium cognitionem acquirendam, spectantia. Quis est, inquit B. Laurentius Iustinianus, qui sæpè non dubitet, quid velit Deus, quid proficiat sibi, quibus sit spiritualibus honoribus muneribus Conditorum? Ista nempe dubia nescientia, amantes assilgere consuevit, præcipuè cum diuersa Patrum venerabilium laudabilia exercitia se illorum mentibus offerunt, quibus Deo placuerunt, atque quale eorum acceptabilissimè summa redoleat Maiestatem, ignorant. Quid enim amor ardentior est, ed sollicitior existit, quomodo Deum amplius valeat honorare. Sunt quidem pleraque exercitia, quæ Diuine bonitati suauem spargunt sanctitatis odorem, sed offerentium animos perplexitate complent, dum illorum cogitationibus nunc ista, nunc illa importunè certatim, se ingerunt, quasi singula exposcerent debere præ ceteris eligi. Hoc autem Patet. Spiritualis debet discernere, & quid eligendum sit, indicare. Præterea ibidè subdit: Frequenter ipse diabolus transfiguratus se in Angelum lucis, vt decipiat sine prudentiâ gradientis. Affectiones quoque consueuerunt latenter paulatimque pollui, nisi purgato mentis oculo intelligantur. Et eò diligentius perscrutanda sunt, quò clariùs videntur imaginem gerere caritatis. Et, vt alibi dixit, Sæpè virtus putatur vitium, & vitium virtus. Ad hæc autem dignoscenda, lumen à Patre Spiritali querendum est, quia, vt ait S. Bernardus, Sæpè vel negligentia, vel priuato amore nostri, erramus in nobis. Bona ergo custos est voluntatis obedientia: siue imperij illa sit, siue consilij, siue subiectionis, siue solius charitatis. Alioquin, vt supra citato capite dixit Beatus Iustinianus, Affectio ignota sic crescit, vt exterminatâ de corde columbâ, illic coruus nidificare incipiat.

Quintò, An mente præterito, factus sis melior, in re aliquâ vel peior, & quâ in re, & quas ob causas. Quæ omnia pulchrè commemorat S. Bernardus, describens statum animæ religiose.

Quanta, inquit, in animâ virtutum acies habeantur: quanta in afflictionibus ordinatio: quanta in moribus disciplina, quanta in orationibus armatura, quantum in virtutibus robur, quantum in zelo terror, quanta denique ipsi cum hoste conflictuum assiduitas, numerositas triumphorum: Quam reflexionem, ad profectum necessariam, tanti fecit idem S. Bernardus, vt ipsi Eugenio Pape suaserit: Conferenda, inquit, posteriora prioribus profeceris in virtutibus, in sapientiâ, in intellectu, in suauitate morum, an ab his sortè (quod absit) defeceris. Patientior sis, an impatientior solito, tractandior, lenior: in insolentior, an humilior: affabilior, an austerior: exorabilior, an difficilior: pusillior animo, an magnanimior: serius magis, an plusculum dissolutus: timorator, an sortè fidentior, quam oportet. Cetera Præfectus rerum spiritalium, iuxta suas Regulas inquiret, & iuxta Instructiones ac Ordinationes Regulis superadditas,

f. de abd. rerum. col. 3.

de casto B. de casto conc. c. 11.

99.

1. p. c. 11.

1. p. 107.

tr. de vit. fol. c. 24.

cap. 11.

l. 19. in Cant. 1.

100.

lib. 2. de Conf. c. 11.

101.

ditas, à quo etiam petenda est licentia, tum orandi diutius, tum carnem penitentis mortificandi. Alias, ut ait S. Basilius, *Quicquid eo inscienter factis, id firmiter ac sacrilegium est. Tibique exitium, non autem utilitatem ullam apportat: esto, id tuum bonum indices. Nam si bonum est, quid ita clam fit, ac non in aperto: Ut autem hæc colloquutio, cum Patre Spirituali semel saltem quolibet mense à veteranis, bis à iunioribus instituat, hæc excitare possunt, hæc in re negligentes, tanquam propria mortua ex instituto nostro petita.*

99. *Primo, Regula nona Præfati rerum Spiritualium, cui præscribitur, ut præter eos quos satis instructos Superior indicaverit, cum vnoquoque agere, ultra Mensem ne differat.*

100. *Secundo, Regula 41. Summarij, desumpta ex Constitutionibus Societatis, præscribit, ut Præfetto rerum Spiritualium, vel Confessario, vel Superiori, tota anima sit manifesta: ac provide tentationes omnes, defectus, penitentias, mortificationes, deuotiones ac virtutes: voluntate pura optando dirigi, & nolendo proprio sensu duci. Quod fieri non potest, sine frequenti recursum ad suos Directores.*

101. *Tertio, In Ordinationibus Præpositorum Generalium, auctoritate Septimæ Congregationis generalis contractis, cap. 18, num. 4. Ordinarum est, ut Præfectus Spiritualis peculiarem curam iuniorum gerat: & ut quintodecimo minimum quoque die illos alloquatur, audiat, instruat, formet, prout spirituali necessitas postulauerit: & postentibus, eas possit penitentias iniungere, ceterasq; mortificationes, que vulgares sunt, quæque deuotionis gratiâ à Nostri in Refectorio suscipi consueuerunt, exceptis publicis reprehensionibus ac disciplinis, nisi secus Rectori visum fuerit.*

102. *Quarto, In Instructione 14. cap. 1. inter media propolita pro Spiritus renouatione procurandâ, & de disciplina religiosa augendâ, hoc quoque ponitur, ut Præfectus Spiritualis crebro Nostros alloquatur, interrogetq; modum, quem in orando teneant, doceat, instruat ac dirigat pro rei exigentiâ. Et c. 6. eiusdem Instructionis præscribitur Præfetto Spiritualis, ut inflammet tepidiores ad usum penitentiarum secretarum, & seruentiores regat, ne nimium excedant.*

103. *Quinto, etiam si nullis Societatis Legibus ad hoc adigere mur, sufficere debet, ad hoc persuadendum, & factorum & Ethnicorum Scriptorum prudentium, hæc de re iudicium, si uadens, tanquam omnino necessarium, recursum ad petenda consilia, in rebus propriis, ab aliis. Ita docent multi Sancti & Philosophi, quos, ne actum agam, commemorare nolo, quia videri possunt apud P. Nigronium, toto tractatu primo Alcerico, quem, uti omnia alia, diligentissimi conscripsit de necessitate & utilitate Magistri Spiritualis, uti & Rassignolius & Alphonfus Rodriguez, & Aluarez de Paz in tractatibus de eodem argumento.*

104. *Sexto, Hoc ipsum persuadent alia exempla Magnorum Sanctorum, etiam Ecclesiæ Doctorem, à me obseruata. Inprimis S. Dionysius*

Areopagita, tam mita rerum Theologicarum sapientiâ (quæ infusâ magis diuinitus, quam acquisita humanitus, videri potest) præditus, à S. Chrysostomo, uti scribit Anastasius Bibliothecarius, *vulneris calis* appellatus est; & tanquam incorruptæ fidei, & summæ auctoritatis Doctor, teste Liberato Diacono, sæpe citatus à Clemente Alexandrino, Magistro bono mali Discipuli Origenis; & quod maius est, à Concilio Sexto generali, Act. 4. & à Concilio Septimo, Act. 2. ab ipsis Pontificibus S. Gregorio, S. Martino Papâ & Martyre in Concilio Romano, S. Agathone, Hadriano, Nicolao; tamen vir tantus, scribens ad Timotheum (non Episcopum illum, Pauli Discipulum, sed ad simplicem Presbyterum, ipse Episcopus, ut putat Baronius, quæ etiam sæpe filium nominat, nominaturus aliquin Fratrem, si ad Episcopum scriberet) petit à Timotheo, ut librum de Diuinis nominibus à se scriptum emendet, eiusque censuræ illum subicit, ac se ab eo, tanquam à medico, nolentem ægrotare, curari postulat: *Si hæc, inquit, aut minus recte aut minus planè diximus, & à veritate, seu in toto, seu in parte deuiamus, erit humanitatis tuæ corrigere non sponte ignorantem, scientiamq; tradere discere cupienti, & curare nolentem ægrotare, & alia quidem ex te ipso inuenta, alia verò ab aliis mutuata, cuncta autem à summo bono accepta, transfundere in nos.*

S. Basilius Magnus, notæ sanctitatis & scientiæ Doctor, & in Oriente omnium Religiosorum Magister, quo ad rerum Spiritualium doctrinam, cuius testimonio, S. Augustinus confirmat fidei doctrinam contra Pelagianos; tamen voluit doceri ab Eusebio Episcopo Samofatorum, longè inferioris doctrinæ & notæ viro, Scribens enim ad eum, post grauem morbum, quo se detentum, ait, ne, uti optabat, eum conueniret, sic ait: *Necessarium rerum gratiâ, desideravi te conuenire, & deque multis tecum communicare, & multa discere.*

Idem ad S. Athanasium recurrentem pro directione sui, sic scribit: *Accommodatissimum fore arbitrati sumus, si veluti ad omnium nostrum verticem, ad tuam integritatem refugiamus, teque Consultore, & rerum gerendarum Duce ac Principe utamur.*

Idem etiam à transmarinis Episcopis petebat directionem, sic enim ad eos scribit: *Debebant ad nos crebrius vestra destinari litteræ, quibus vel in proposito confirmaremur, vel si quâ in re offendimus, corrigemur. Non enim negamus, innumeris nos erroribus obnoxios esse, cum homines simus, & in carne viuamus. Ex quibus verbis manifestè apparet, eum directionem, non in rebus fidei, & doctrinæ (quia in his erat immunis ab omni errore) sed in moribus, & viuendi religiosa ratione, ab illis Episcopis trans mare sitis, expetiisse.*

Idem necessitatem huius recursum ad consilia & directionem aliorum, scribens ad Senatorem Tyanorum, sic declarat: *Si alij potentes atque magni,*

ep. ad Carol. Cal. Imp. in Breu. c. 10.

Gr. h. 34. Euan. Ag. in Sy. Rom. ep. ad Herac. & Tiber. Imp. ex. tit. in 6. Synodo. act. 4. & epist. ad Imp. C. 6. fan. IV. Ha. ep. 3. ad Car. Mag. c. 36. Nic. ep. ad Mich. Imp. Bar. A. 159. n. 14.

102. l. r. con. Iuli. Pelag. cap. 5. & l. 2. c. 10. & l. 3. c. 17. ep. 8.

ep. 52.

ep. 77.

ep. 68.

magni, suisq; viribus confisi. certe nos, qui nihil sumus, & parva auctoritatis, nunquam nos atollemus, vt in solitudine possimus rebus superesse. eam exacte sciamus, nos magis vniuersisq; Fratrum auxilio indigere, quam altera manu alterius. Et pergit hoc ipsum argumentum tractare fufius, ducto à membris humant corporis exemplo; in quo membra, necessarid sese debent iuuare.

Idem, hunc fuisse morem antiquorum Ecclesie Patrum ita testatur in alià Epistolà: Ipsi, inquit, Pastores tanta pradiu fuerunt mutua charitate, vt alius alio, in negotio Domini, pro Praeceptore ac Duce vsi sint.

Et tamen S. Basiliius, tantus vir fuit, vt S. Leo Papa, cognomento Magnus, scribens ad Leonem Augustum, contra blasphemias Nestorij & Eutychetis, sua dicta confirmet S. Basilij testimonio, excerpto ex eius libris. S. verò Gregorius Nazianzenus, eum post mortem laudans, appellet, diuinam animam, tunc & ante venerandam, & qui fuerit omnibus lex virtutis, cui pro pulchritudine, virtus fuit; pro magnitudine Theologia; pro cursu, perpetua virtutis agitatio, continuus incrementorum gradibus ad Deum ferens; pro viribus denique doctrina semen & distributio.

Si ergo tantus Ecclesie Doctor, dirigi cupiebat ab aliis, videant quorum accendendi sint numero ij, qui directionem sui spiritus subterfugiant, & se per se citu sibi necessaria habere existimant.

S. Gregorius Nazianzenus à S. Basilio appellatus, vas electionis, & puteus profundus, & os Christi; quem S. Hieronymus, Praeceptorem suum appellat, & eo Magistro gloriari & exultare, & ab eo Scripturas explanant, se didicisse scribit; quem S. Augustinus, Episcopum Orientalem vocat; & alibi, primum inter Orientis Episcopos nominat, & cum citans fidei dogmata, eius auctoritate, contra haereticos stabilit.

Eundem citans S. Gregorius Papa, appellat reuerenda memoria; & S. Leo Papa, refutans haereses Nestorij & Eutychetis, sua dicta corroborat, sententià Sancti Gregorij Nazianzeni desumpta ex eius homilià de Epiphanià. Hic tamen tantus Ecclesie Doctor, sic ad Sanctum Basilium scribit: Tu verò os diuinum & sacrum caput, doce nos, quousque progrediendum nobis sit, in adscribendâ Spiritui diuinitate, & quibus vtendum vocibus; & quousque ista doctrina sit administranda, vt habeamus ista contra aduersarios. Et quidem tam importunus fuit recursus S. Gregorij Nazianzeni, ad S. Basilium, & tam frequens in rebus ad puerorum catechesin spectantibus, vt S. Basiliius ei scribere coactus fuerit, ne id deinceps faceret his verbis: Quod verò in presentiarum admonendus es, obsecramus, quod etiam aliquoties fecimus, vt omnibus modis ipse veritatis patrocinio, & qui mentis tua diuinitus inditi sunt moribus, ad commendationem & constitutionem boni vtare, usque contentus, nihil à nobis amplius quaras, qui quoniam multò mi-

nores sumus, nominis opinione, veritatis sermone, nostrâ imbecillitate, magis ledimus, quam aliquid roboris veritati, nostro patrocinio, adiciamus.

Si ergo tantus Ecclesie Doctor, in rebus ad Catechismum spectantibus, & ad doctrinam Christianam, tudi populo necessariam, recurrit ad alterum Condiscipulum suum Basilium (cui quo Athenis omni scientiarum genere excultus fuit) quantò magis Iuniorum est, ad Seniores pro directione in rebus difficultioribus, quam sit Catechesis, recurrere? Facilius enim per recursum ad Superiores & Patres Spirituales follet Deus ea concedere, quibus quis eget, quam per recursum immediatum ad ipsum Deum, quia eius voluntas est, vt, sicut Fides, ita & aliarum rerum noticia nobis necessaria, petatur ex auditu, id est instructione ab aliis acceptâ. Praclarum, inter alia huius rei exemplum legitur in Vitis SS. Patrum, de quodam Sene, qui perseveravit ieiunans septuaginta hebdomadas, semel in hebdomadâ reficiens, postulans à Domino, vt quendam locum Scriptura intelligeret, & non reuelauit ei Deus, dixit ergo in semetipso: Ecce tantum laborem sumpsi, & nil profeci: vadam ergo ad Fratrem meum, & requiram ab eo. Qui cum egressus clausisset ostium suum, vt abiret, missus est ad eum Angelus Domini, dicens: Septuaginta hebdomadae, quas ieiunasti, non te fecerunt proximum Deo, nunc verò, quando humiliatus es, vt ad Fratrem tuum pergeres, missus sum tibi indicare sermonem; aperiensq; ei de re, quam quaerebat, discessit ab eo. Veritissimum est enim, quod alter Angelus cuidam sancto seni expostulanti, cur se non docuisset, quod quidam Diaconus eum docuerat, respondit: Deus ita disposuit, vt homines hominibus corrigatur.

S. Ambrosius Archiepiscopus Mediolanensis, quem teste Paulino eius Clerico, & Baronio, non tantum vicini Italiae Episcopi tanquam oraculum quoddam & syncera doctrinae Magistram venerabantur, cum S. Augustino, S. Paulino, S. Basilio Magno, S. Hieronymo, sed etiam præter S. Basilium alij Orientis Episcopi, c. 3. & ep. 1. 8. & deo. Hinc factum quod cum ex decreto Synodi Capuensis Theophilo Episcopo Alexandrino & Anytio Episcopo Thessalonicensi, Bonosi Episcopi haeretici causa delegata esset, re integrâ, antequam sententiam ferrent, explorandum & ep. 34. & l. 1. con. putarunt, quæ de eâ re esset Ambrosij sententia. Quin etiam & ipse Bonosus haeticus, eundem sanctum Episcopum in eadem causa consulere non erubuit. Quâ de re extat epistola eiusdem Ambrosij ad dictos Episcopos scripta, Immo mortuo S. Ambrosio, Catholici Episcopi, eius scriptis tanquam viuentis arbitrio, causas definire sunt soliti, vt constat ex Concilio Taurinensi c. 5. & ex S. Augustino, qui eum sæpè citat, b. l. 1. de Pelagius, suam post mortem S. Ambrosij, haeresim docens, conabatur testimonio S. Ambrosij eam confirmare, quam teste S. Augustino lib. 4. 4. 1. de

or. 30. fi. ne.

103. Cat. Scrip. & Apol. 1. adue. Ruf. ep. 111. ad Fort. c. 5. l. 1. cont. Iul. Pel. c. 3. 4. 8. 10. lib. 2. con. eund. & l. 3. c. 17. l. 1. c. 19. de bon. perf. Ep. 3. p. par. in prolog. epist. ad Leò. Aug. ep. 32. fin. inter ep. Bas. epist. 2.

Rom. 10.

L. 1. 1. 16. num. 71. Rolvr. 2. 6. 2. 8. n. 71.

Prat. spu. cap. 199.

Bar. in v. ca. eius.

Au. lib. 3. con. Pel. c. 25. & l. 6. c. 6.

c. 3. & ep. 1. 8. & deo. vil. cred. ad Hon. & l. 1. re. tra. c. 4.

& ep. 34. & l. 1. con. Iul. Pel. cap. 3.

Bal. ep. 51. Hieron. in pion. an. 1. Val. Imp. & cont. Lat. cifer. Am. b. l. 1. no.

epist. 79. l. 1. de ge. Chr. cap. 4. 4. 1. 4. 6. 4. 9. 10.

de

de grat. Christi contra Pelagium & Cælestium cap. 43. ita laudavit Pelagius libro 3. pro libero arbitrio. *Beatus*, inquit, *Ambrosius Episcopus, in cuius præcipuo libro Romana elucet fides*, qui *Scripturam inter Latinos flos quidam speciosus emittit, cuius silem & purissimum in scripturis sensum, ne inimicus quidem ausus est reprehendere*. Hic ergo tantus vir, quem S. Augustinus appellat excellentem Dei dispensatorem, & scribit eum se venerari ut Patrem, à quo in Christo Iesu per Euangelium sit genitus, & eo Christi ministro lauacrum regenerationis accepit, sua scripta, iudicio & correctione Sabini Placentini Episcopi submittentibus enim ad eum scripsit: *Remissi mihi libellos, quos tuo iudicio probatores habebam. Ideo, nisi alios, non iudicij favore delectatus, sed promissa in te & petita à me veritate illectus. Malo enim tuo corrigatur iudicio, si quid mouet, priusquam foras prodcat, unde iam renocandi nulla facultas sit, quam laudari à te, quod ab aliis reprehendatur. Itaque arbitrium te eorum quæ postulas rogavi. Facile est tibi de nostris iudicare. Tuum est liquido decernere & scrutanter discutere quæ corrigas, ne tibi vitio vertant ea quæ nobis potuerunt obrepere. Nescio quo enim modo præter imprudentiam caliginem, quæ me circumfundit, vnumquemque fallunt sua scripta, & aurem prætereunt, atque, ut filij etiam deformes delectant, sic etiam scriptorem indecores sermones sui palpant. Plura alia subiungit, rogans, ut liberè emendet, quæ emendanda iudicauerit.*

Et in aliâ ad eundem epistolâ, Ego, inquit, *beneficio animorum si quis legens mea scripta, dicat mihi quod videatur moueri. Primum, quia & in his quæ scio, falli possum. Multa autem prætereunt, multa quibusdam aliter sonant. Pulchrum est si fieri potest, cauere omnia. Deinde non debeo molestè ferre, si cum de Apostolicis & ipsi Euangelicis Dominicisque verbis plerique multas quæstiones serant, etiam in meis scriptis, reperiant, de quo disputandum putent. Si ergo tantus Doctor se inferiori ita subiecit, quanta vefania esset, inferiorem nolle se subiacere sui Patris Spirituali iudicio?*

S. Augustinus scribens ad Auxilium Episcopum, *Nequaquam, inquit, inueniẽlem ætatem tuam, & honoris Ecclesiastici rudimenta contemno. En adsum, senex à iuvene Coepiscopo, & Episcopus tot annorum: à Collega necdum amiculo paratus sum discere.*

Item in alio loco, *Si posses me docere quod ignoro, libentissime te sufferem, non solum verbis increpantem, sed etiam verberibus castigantem.*

Et conc. 2. in Pf. 103. dubitans de quadam locutione, an sit in Scriptura eam tradidit inquirendam quibusdam adolescentulis: *Si inuenierint, inquit, & ad nos attulerint gratulabimur adolescentium studiis otiosorum occupati senes, ut ex eorum ministerio aliquid discamus. Ita vir doctissimus non erubescit ab adolescentibus discere, quæ melius quam illi sciebat.*

Quid ergo mirum eum recurrere ad quæ-

rendam à S. Hieronymo, circa quædam Instructionem, qui ad multo rudiores se recurrebat. *Plerique enim, inquit S. Bernardus, imò cunctis penè contingere Sipientibus solet, in rebus videlicet dubiis, plus alieno se, quam proprio credere iudicio: & qui aliorum facile ambigua quæque elucidant, in suis consueverunt scrupulosius hesitare.*

S. Bonifacius, primus Archiepiscopus Moguntinus, & Sedis Apostolicæ Legatus, dein Martyr & Apostolus Germaniæ, ab Echertho Archiepiscopo in Angliâ, & ab aliis Angliæ Episcopis hæc postulatis, inquit, *mibi Consultarius & Aduitor, in inquirendis & inuestigandis regulis Ecclesiasticis, iudiciorum Dei. Et infra: Admonitorium vel Precatorium Epistolam Ethelbaldo Regi Marcionum, cum consilio & consensu Episcoporum, qui vna nobiscum sunt transmissi: quam præsentare Fratemitatis tue obtutibus inservi si qua in eâ præuè postea sunt emendes, & quæ iusta sunt, sale sapientia tua condias, & auctoritate confirmes. Merito vir tantus suorum aliorum subiicit censuræ, quia, ut docet S. Chrysostomus, sæpè abiectus quisquam ac vilis inuenit, quod magnus ac sapiens vir præterit.*

S. Damasus, etsi esset in terris Christi Vicarius, & totius Ecclesiæ eius, ac omnium Doctorum & Episcoporum Ecclesiæ Doctor & Magister, petebat à S. Hieronymo per literas consilium, & explicationem locorum Scripturæ, ac ipsius textus Scripturæ recognitionem.

S. Fulgentius Episcopus, etsi tantæ esset doctrinæ, virtutis, & prudentiæ, ut in omni Concilio Bizaceno, de rebus maioribus ipse primus consuleretur, tamen in Monasterio proprio, de rebus omnibus Abbatem Felicem, simpliciter consulebat.

Sic B. Laurentius Iustinianus Protopatriarcha Venetiarum, qui quamuis scientiam diuinitus infusam haberet, ut c. 6. eius vite scribitur, & raram diuinarum rerum notitiam, vti eius libri editi abundè declarant, tamen cum à Madio de Madiis Legum Doctore rogatus, ut aliquid in Psalmos pœnitentiales scriberet, & is loco huius scriptiois, librum de contemptu mundi in eius gratiam scripsisset, eum mittens Madio, rogauit per literas, ut illud corrigere atque emendare dignaretur, & se velle correctioni eius humiliter subiacere promisit.

Hoc ipsum faciebat S. Franc. qui apparens semel Sanctæ Birgittæ, *Inuitauit te, inquit, in Camera meam, ut mecum comederes & biberes. Scito, quod Camera mea, est vera obedientia: quam ego semper tenui, ita quod nunquam sustinui esse sine Præceptore: habui enim mecum continuè Presbyterum, cui in omnibus præceptis humiliter obediui: tu igitur similiter facias, quia sic placet Deo. Imò non tantum Presbytero obediuit, sed, ut scribit in eius vita S. Bonaventura, non erubescit à minoribus parua querere, verè minor, qui magna didicerat à Magistro sumptum. Studio namque præcipuo solitus erat exquirere, qualis via, qualisque modo, Deo posset, secundum ipsius beneplacitum, perfectius deseruire. Hac summa*

eius Philosophia, hoc summum eius desiderium extitit, quoad vixit, & quæreret à sapientibus & simplicibus, perfectis & imperfectis, parvulis & grandævis, quælibet ad perfectionis cultum virtuosius pervenire valeret.

108. Noster quoque S. Franciscus Xaverius, etiam tantâ polleret cognitione rerum divinarum & humanarum, tot à Deo donis & gratiis confirmatâ, tamen summo affectu ex Indiis petebat à S. Ignatio aliquem, sui & suorum in Spiritu, & rebus aliis directorem: Nos, inquit in quadam epistola, animorum nostrorum medico multum egere video: per ego te Iesum Dominum oro, & obtestor, Pater optime, ut bis quoque filius tuus, qui in Indiâ versatur, prospicias: virumq; mitas aliquem, virtute ac sanctitate præstantem, cuius veritas & alacritas, torporem excitet meum. Quod in Hispanicâ linguâ, quâ illam scripsit Epistolam, verbis magis significantibus expressit.

109. De B. Catharinâ Genuesi scribitur in eius vita: Quando aliquid in animâ eius subiebat, quod non confestim liceret cum Confessario propter impedimentum aliquid communicare, vehementer vrebatur; sed postquam aperuerat eidem, tranquillabatur: affirmavit etiam quod solummodo apud ipsum morari, magnum sibi præstaret solatium: quandoquidem ex mutuo aspectu, absque colloquutione, sese intelligebant. Quod eod mirabilius est, quia eadem Sancta, ut ibidem scriptum est, ante annos 25, à nullo profus homine, sed à solo Deo instructa, & ducta mirabili modo fuit. Deinde ab ipso Deo illi datus fuit Sacerdos, qui eius animæ & corporis curam haberet. Et infra, eodem capite hæc habetur: Quâdam die dixit eidem Confessario, qui se aliquando ab eâ separauerat: Videor tibi videre Deum demandasse tibi curam mei solius, itaque non debuisses intendere alteri rei, quam mihi; & si ita nõ esset, Deus non sic disposuisset. Perseveravi 25. annis in vitâ spirituali sine adiumento cuiuslibet hominû, iam non valeo ultra perferre tantos angores internos & externos, propter eâ Deus destinavit mihi tuum subsidium; quo non possum carere. Ideo quando à me recedo, sic opprimor & derelinquor, ut si scires, potius apud me afflictus perstares, quam cuiuscunque recreationis causa abires.

110. S. Terefia perpetuò quærebat consilia pro directione sui, ab omnibus, quos putabat, sibi posse opem adferre, illisq; parebat, etiam tunc, cum eius Directores Spiritus suaderent contraria, iis, quæ Deus certò illi revelauerat: dicebatque: Pluris vnum se facere Superioris vel Confessarii verbum, quam millenas revelationes; nec ob vllam totius mundi arduitatem, quæ ab illis imangerentur, se prætermisuram. Ex voto se obstrinxerat, ne vllam culpam, quam committeret, Provinciali suo occultaret, ut in eius vitâ scribunt Noster P. Franciscus Ribera lib. 4. cap. 20. & Ioannes à Iesu Maria lib. 4. cap. 15.

111. S. Philippus Neri, vltimis vitæ suæ annis, quando maximè eius sanctitas admirandis Dei fauoribus illustrata maturuerat, quam-

diu fuit Præpositus Generalis suæ Congregationis, vltus est Ordinatio Confessario Nostro Patre Ioanne Baptista Perusco (à quo hoc audiui, primo post S. Philippi mortem anno) sed postquam eo volente Cæsar Baronius ei in officio successit, Baronio confiteri cecepit, quia P. Peruscus nimis in remoto loco manebat, ideoque sæpius eum adire agrè poterat S. Philippus, tunc penè octogenarius. Nihilominus tamen aliquoties in anno adibat P. Peruscum, eiq; conscientie suæ intima aperiebat, quamvis & sanctissimus esset, & tam magnâ rerum spiritualium notitiâ imbutus, ut à Summis Pontificibus Romanis, tanquam ab oraculo quodam eius circa discretionem Spirituum responsa peterentur, ut & à primariis S. Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, & aliis.

Sed his mirabilius est exemplum veteris Ecclesiæ Doctoris Moysis, qui cæcis familiaris esset Deo, ut ei, quemadmodum ait Scriptura, Dominus loqueretur facie ad faciem, sicut homo solet loqui ad amicum suum; Et, qui palam, & non per ænigmata, ut alij Propheta, nec per figuras Dominum videbat; Et, qui etiam in hac vitâ quorundam SS. PP. iudicio, Dei essentiam etiam ad breue tempus, ita clarè vidit, ut nunc totum populum suum docendum, tradendâque ei leges ac cæremonias sibi immediatè Deo revelatas, tamen petiit ab Nobad Madianita Ethnico, ut sibi & populo via per desertum ductor esset, doceretque in quibus locis castra ponere deberent: quamvis, Scripturâ teste, ipse Dominus præcederet eos, ad ostendendam viam, per diem in columna nubis, & per noctem, in columna ignis: effectque eorum dux itineris vtroque tempore, usque ad eod, ut ad imperium Domini proficiscerentur, & ad imperium illius fingerent tabernaculum: & quidem ita, ut nunquam defuerit columna nubis per diem, nec columna ignis per noctem: Et, cum ablata fuisset nubes, qua tabernaculum protegebat, tunc proficiscerentur Filij Israel, & in loco ubi stetit nubes, ibi castra metabantur. Quæ necessitas ergo fuit quærere ductorem hominem, cum Deus ipse Ductem se præbuerit vitæ? Respondet S. Augustinus, ponderans aliud exemplum Moysis, Chir. qui consilium administrandi tam magni populi petiit à focero suo alienigenâ homine: Maximè, inquit, prouidus & minime superbus, acceperit. Nouerat enim ex quacunque animâ verum consilium processisset, non eis, sed illi, qui est veritas, incommutabili Deo tribuendum esse. Et quidem S. Isidorus Hispanensis, hoc eodè à Moyse factum esse ait, ut formam humilitatis populorum Principibus daret. Si ergo ipsi populorum Principes, hoc est, Superiores, & Magistri Spiritus in benè ordinatis Religiosorum claustris, circa res suas egerint ipsi quoque alieno consilio ac directione, quantò magis in vitâ spirituali Tiro-

nes, rudes, noui & inexpertes, præsertim in iuuenili ætate, quæ, vt ait S. Gregorius Nyssenus, periculosa est perimque vel in omni negotio, neque faciliè quispam aliquid earum rerum, quæ studio digne sunt, rectè ab eo factum comperit, à quo non est senectus in consilij societatem adhibita.

113. Mirabile est etiam exemplum in altero supremo Ecclesiæ Pastore & Doctore Petro Apostolo, qui, vt scribit S. Clemens Romanus, cum Româ discedendi propositum suis aperuisset Discipulis, & causam itineris exposuisset, ista subdidit: *Eriam Fratres, si quid vobis ad hæc videtur, dicite: ne forte non sit rectum quod mihi soli placet. Tanti omnes vna voce collaudantes eum, rogamus magis, aiebant, vt pro arbitrio tuo cuncta disponas; & quod tibi ipsi videtur, iubeas; hoc enim putamus esse opus integra pietatis, si quæ tu iusseris, impleamus.* Si ergo Apostolorum Princeps, Dei in terris supremus Vicarius, subditis suis & discipulis, ita sua subiicit, quid faciendum est iis, qui aliorum directioni & se sponte subiecerunt, & à Superioribus sunt subiecti?

Hoc ipsum grauiore occasione, nos docuit S. Petrus, dum ab Apostolo Paulo, se inferiori, non correctus tantum, admonitionem Pauli humiliter & patienter suscepit, sed etiam reprehensus est, tanquam simulator, & simulationis aliorum author, & viuens gentiliter, & non Iudicè, gentesq; cogens iudicare: Et cui in faciem restitit Paulus, asserens eum reprehensibilem esse, & non rectè ambulare, ad veritatem Euangelij. Quæ omnia ad institutionem nostram, Deus ipse in S. Scripturâ, disertè descripta extare perpetuò voluit. Quâ de re ita S. Cyprianus Martyr, Nec Petrus, inquit, quem Dominus proximum elegit, & super quem edificauit Ecclesiam suam, cum secum Paulus de circumcisione postmodum disceptaret, vindicauit sibi aliquid insolenter, aut arroganter assumpsit, vt diceret, se primatum tenere, & obtemperari à nouellis & posteris sibi potius oportere. Nec despexit Paulum, quod Ecclesia persecutor fuisset, sed consilium veritatis admisit, & rationi legitimæ quam Paulus vindicabat, consensit: Documentum nobis tribuens, vt non pertinaciter nostra amemus, sed quæ à Fratribus & Collegis nostris vultur & salubriter suggeruntur, si sint vera & legitima, ipsa potius nostra ducamus.

S. Paulus Apostolus, vt ponderat S. Ambrosius, noluit sine consilio Philemonis detinere apud se Onesimum: Sine consilio tuo nihil, inquit, volui facere. Quam, inquit, sedulus suorum, qui cum esset vas electionis Diuine, consortium consilij non dedignabatur alieni. Non commemoro recursum eiusdem Apostoli ad alios Apostolos, ponderatum à S. Hieronymo, à Calliano, & S. Bernardo, vt cum illis conferret Euangelium, quod predicabat, et si illud immediatè ab ipso Deo didicerat, quemadmodum ipse testatur scribens ad Galatas: quod tamen, vt ibidem ait, à Deo iussus est conferre, ne forte in vacuum curreret,

aut ecurrisset. Nam, vt scribit Tertullianus, prædicatio Discipulorum suspecta fieri posset de gloria studio, si non assistat illi auctoritas Magistrorum. Ideo Paulus ascendit ad cognoscendos & consultandos Apostolos, id est, vt exponit Pamelius, ad consulendos; quia, vt ait S. Augustinus, Ecclesia illi non crederet, si non inuenisset in carne Apostolos, quibus communicando Euangelium, eiusdem societatis esse appareret. Sed his omnibus longè mirabilius est, exemplum Dei ipsius, qui sua facta, statuta, & doctrinas, ab ipso immediatè profectas, subiecit quodammodò humanæ auctoritati spiritualium Medicorum. Extat huius rei argumentum, in ipsius Christi humilitate, qui cum sanasset leprosum dixit ei: *Vade, & ostende te Sacerdoti, & cum iterum decem leprosos mundasset, dixit eis: Ite & ostendite vos Sacerdotibus.* Præceperat enim Deus in lege veteri, vt pro iudicio de leprâ & mundatione à leprâ, ac sacrificio pro eâ, recurreretur ad Sacerdotem: ita quodammodò Christus etiam veritatem ac certitudinem miraculorum suorum, voluit subdi iudicio Sacerdotum: qui & statuta sua, immediatè à se data, non vult sine approbatione spiritualium Patrum & Superiorum recipi.

Cum enim S. Birgitta reuelasset, posse Moniali infirmæ, non valenti viaticum sumere, propter periculum vomitus, deferri in pixide SS. Eucharistiam & sine eius contactu, eam illi ostendi, subdidit: *Verumtamen hanc gratiam committo moderamini & potestati Prelatorum.* Nam nec Moyses & Prophetæ, sine iudicio & disensione Pontificum legebantur, nec verba mea procedere debent in lucem, sine auctoritate & approbatione Pontificum, quibus dedi potestatem ligandi & soluendi: quos qui spreuerit, me ipsum contemnit. Et cum Regulam pro certis Monasteriis proprio ore dictasset S. Birgitta, iussit eius confirmationem peti à Papâ, & hæc verba iubet dici Urbano Papæ: *Ego obtuli tibi Regulam religionis, nunc autem volo, vt non solum auctoritate tuâ confirmetur, sed & benedictione tuâ, qui Vicarius meus es in terris, roboretur.* Ego dictaui eam, & dotaui spirituali dote. Et cap. 20. Regulæ addit: *Istâ Regulâ per Papam confirmatâ, inquirantur aliqui deuoti Fratres, de Regulis Benedicti vel Bernardi, qui huius Regule inscribant, quomodo excessus examinandi sunt, in Monasterio, & mortui sepeliendi, & quomodo visitabit Episcopus, & pro quibus casibus ingredietur Monasterium: & omnia alia necessaria, quæ in his verbis non narrantur, ad huius Regule roborationem, assumantur de regulis supradictis.* Ex dictis colligitur, non iuuenes tantum, sed maturioris etiam ætatis viros, imò & senes & magnis Dei donis ornatos, debere ad Patrum suorum spiritualium consilia recurrere, si quidem ij, quos paulò antè commemorauimus, fuerunt & senes & doctissimi & sanctissimi. Imò ausim dicere, magis prodesse etiam sancto homini, humilem suarum

Gal. 2. 12.
T. 1. 4. con.
Mar. c. 2.

Gal. 2. 2.
114.
Aug. 1. 28.
c. 6. Fault.
cap. 4.

Matt. 8. 4.
Mar. 1.
44.

Luc. 3. 14.
Luc. 17.
14.
Leuit. 14.

115.
Reu. extra.
c. 37.

1. 4. Reu.
cap. 17.

Cass. coll.
2. c. 11.s. II. apud
Rosv. p.
215.

Spiritualium miseriarum manifestationem, Patri suo Spirituali factam, ut liberetur ab eis, quam possit ipsa sanctitas eximia, & preces ac ieiunia suscepta, pro abigenda aliqua difficultate, vel spirituali molestia. Non commemoratum omnibus Serapionis exemplum, qui à vitio gulæ diuturno, & à dæmone illud in eo fouente non prius liberatus fuit, quam illud suo Patri Spirituali detexerit. Illustrius huius rei exemplum habemus in vitâ Sancto- rum Epicteti & Aftionis. Quamuis enim S. Aftion, filius spiritualis S. Epicteti (à quo & abtractus fuit à vita seculari, & postea in rebus spiritualibus educatus & institutus) magnam esset vitæ sanctimoniam assecutus, & plurima miracula in nomine Domini operaretur, tamen cum inscio S. Epicteto, cum quo manebat, ad hauriendum ex flumine aquam perrexisset, turpis quedam cogitatio in vitâ, eunte illo, mentem eius subito inuasit, & cum per triduum hic talis & tantus vir non potuisset de suo pectore eam extrudere, adhibitis etiam multis lachrymis ac precibus, non prius ab eâ liberatus est, quam eam suo Spirituali Patri detexit Epicteto. Post cuius & Aftionis preces, liberatus est Aftion, & vidit puerum quendam nigrum cum ignea sacula de sinu suo egredientem, ac talia dicentem sibi: *Confessio tua, Aftion, magnas meas contriuit hodie vires, & vna oratio vestra, me inermem in omnibus reddidit, ac desolatum: ideoque egressus hinc intrabo in cor Latroniani Ducis, & excitabo eum aduersus vos celeriter, & per varia suppliciorum genera vos expendet.* Et ita effect. Comprehenfi enim à Scytharum Duce Latroniano, post flagellationem acerbissimam, & equulei torturam, postea vngulis ferreis rasi, & lampadibus ardentibus adusti, & pluribus adhuc lacerationibus confricati, ac sale ac aceto aspersi & perfusi, & in cacabum deinde æneum, pice & adipe plenum, ac bullientem iniecti, & 30. dierum inedia frustra vexati, & diu multumque lapidibus contusi, cum occidi non possent, gladio plecti iussi, martirium consummarunt: post mortem verò, corpora eorum *præ nimietate splendoris, quasi solis radij visa, multaque miraculis honorata fuerunt.* Ex quo factum non tantum apparet utilitas manifestationis nostrarum miseriarum, Patribus Spiritualibus detectarum, sed quanto eam prosequatur dæmon odio, qui videns se, per manifestationem factæ cogitationis, ab Aftione expulsum, Latronianum contra eum, & contra eius Patrem Spiritualem S. Epictetum concitauit, ac nobilissimi martirij, id non intendens, occasio exitit Domino prouidente, ut diligentibus Deum, etiam ira dæmonis cooperetur in bonum.

Porro etsi quis aded esset hebes & nullius memoriæ, ita ut consilia Patris Spiritualis in mente retinere non posset, adhuc prodesset illi humilis ad suum directorem recur-

sus. Adfert pulchram hac de re doctrinam Ruffinus in Vitâ Patrum: *Quidam inquit, Frater dixit ad senem: Ecce Abba, frequenter interrogo seniores Patres, ut dicant mihi commotionem pro salute anime meæ, & quidquid dixerunt mihi, nihil retineo. Erant autem seni duo vasa vacua, & dixit ei senex: Vade & affer vnum ex illis vasis, & mitte aquam, & laua illud, & effunde, & pone nitidum ad locum suum. Fecit ergo ita Frater, semel, & bis, & dixit ei senex: Vtraque simul vasa affer. Et cum attulisset, dixit ei: Quale est vrisque mundius? Respondit Frater: Vbi aquam misi & laui. Tunc senex dixit ei: Sic est anima, fili, que frequenter audit verba Dei; quamuis nihil retineat ex his que interrogat, tamen plus mundatur, quam ea que non requirit.*

Merito ergo Basilius Imperator Leoni filio inter alia hoc monitum dedit: *Ptere cum medicis animorum assidue, ut ipse animo valeas. Ab eis enim discere poteris, quas res expectere, & à quibus abstinere debeas: quibus cum hominibus assuescere, à quorum consuetudine abhorere, & quomodo vitam totam dispensare oporteat, ut ne in frequentes morbos incidas.*

CAPVT NONVM.

Repræsentat magnam necessitatem & utilitatem curæ minimarum rerum, tam in bono quam in malo.

SEXTO summopere proderit ad conseruandum & augendum spiritum, cura minimorum exacta, tum in seruandis omnibus Regulis minimis, tum in fugiendis paruis ad speciem defectibus, tum in mortificandis paruis sensuum ac passionum propensionibus,

Nam si Deus, ut bene docet S. Thomas, post S. Augustinum, S. Chrysostrum, S. Hieronymum, S. Basilium, S. Bernardum, S. Isidorum, & S. Gregorium, ac Magistrum sententiarum, ob vnum peccatum permittit aliud, in peccatum, subtrahendo gratiam efficacem, per quam impeditum fuisset sequens peccatum: Ita (cum sit liberalior in remunerando, quam in castigando seuerior) multo magis ob præcedentes actus virtutum supernaturales, etiam minutos, sed feruenti & heroico animo Deo oblatos, confert auxilia efficaciam gratiæ, per quæ ob Christi merita, fideles Dei serui, nullum, ut loquitur Sanctus Gregorius Nazianzenus, sibi præficientes Desicationis modum per assiduum ad virtutes ascensum, illarum celsissima fastigia assecuti, fiunt, ut ait Sanctus Dionysius Areopagita, *Deiformes.* Hanc enim ob causam, inquit Sanctus Augustinus, *Deus factus est homo, ut homo fieret Deus: per imitationem diuinarum virtutum quæ etiam in paruis acceptæ sunt Deo. Nam Christus tanquam peregrinus quidam (uti di-*